

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA THƯ VIỆN – THÔNG TIN**

**CÔNG TÁC SƯ TẦM, TỔ CHỨC VÀ KHAI
THÁC TÀI LIỆU VỀ PHỔ HIẾN TẠI THƯ VIỆN
TỈNH HƯNG YÊN**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN: PGS. TS NGUYỄN VĂN CẦN

**SINH VIÊN THỰC HIỆN: VŨ THỊ HẬU
LỚP: THƯ VIỆN 39A**

HÀ NỘI - 2011

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bài khóa luận tốt nghiệp này ngoài sự cố gắng, nỗ lực của bản thân em đã nhận được sự giúp đỡ của thầy cô, cán bộ thư viện và gia đình. Vì vậy, em xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc của em tới:

Trước tiên, em xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành tới PGS.TS Nguyễn Văn Càn, người đã trực tiếp hướng dẫn tận tình, chỉ bảo em hoàn thành bài khóa luận tốt nghiệp này.

Em xin chân thành gửi lời cảm ơn tới quý thầy cô giảng dạy đã truyền đạt cho em những kiến thức và kinh nghiệm quý báu trong suốt thời gian em học tại trường.

Em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới ban lãnh đạo cùng toàn thể cán bộ của Thư viện tỉnh Hưng Yên đã tạo điều kiện thuận lợi cho em có điều kiện tìm hiểu, học hỏi thực tế và cung cấp nhiều số liệu.

Sau cùng em xin gửi lời cảm ơn tới tất cả người thân trong gia đình và bạn bè đã động viên, khích lệ tinh thần, giúp đỡ em trong suốt thời gian qua.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, tháng 6 năm 2011

Người thực hiện

Vũ Thị Hậu

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	- 1 -
1 Lý do chọn đề tài	- 7 -
2 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	- 8 -
3 Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	- 9 -
4 Phương pháp nghiên cứu	- 9 -
5 Ý nghĩa lý luận và thực tiễn.....	- 9 -
6 Bố cục bài khóa luận	- 10 -
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ PHỐ HIẾN VÀ TÀI LIỆU VỀ PHỐ HIẾN TẠI THƯ VIỆN TỈNH HƯNG YÊN.....	- 11 -
1.1 Vài nét về Phố Hiến.....	- 11 -
1.1.1 Đặc điểm địa lý, lịch sử.....	- 11 -
1.1.2 Đời sống kinh tế, văn hóa Phố Hiến.....	- 12 -
1.1.3 Sự suy thoái của Phố Hiến.....	- 15 -
1.2 Nguồn tài liệu về Phố Hiến và ý nghĩa của nó với hoạt động của Thư viện tỉnh Hưng yên.....	- 17 -
1.2.1 Nguồn tài liệu về Phố Hiến.....	- 17 -
1.2.2 Ý nghĩa của tài liệu về Phố Hiến đối với hoạt động của Thư viện tỉnh Hưng Yên.....	- 21 -
Chương 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC SƯU TẦM, TỔ CHỨC VÀ KHAI THÁC TÀI LIỆU VỀ PHỐ HIẾN.....	- 25 -
2.1 Sưu tầm tài liệu về Phố Hiến	- 25 -
2.1.1 Yêu cầu sưu tầm, bổ sung tài liệu về Phố Hiến.....	- 25 -
2.1.2 Các hình thức bổ sung tài liệu về Phố Hiến	- 26 -
2.2 Xử lý, tổ chức và bảo quản tài liệu về Phố Hiến	- 28 -
2.2.1 Xử lý tài liệu về Phố Hiến	- 28 -
2.2.2 Tổ chức, sắp xếp và bảo quản tài liệu	- 41 -

2.3 Khai thác tài liệu về Phố Hiến	- 44 -
2.3.1 Đối tượng khai thác tài liệu địa chỉ Phố Hiến.....	- 44 -
2.2.2 Bộ máy tra cứu tài liệu về Phố Hiến	- 46 -
2.3.3 Hình thức khai thác tài liệu về Phố Hiến.....	- 55 -
Chương 3: NHẬN XÉT VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ	
CÔNG TÁC SƯU TẦM, TỔ CHỨC VÀ KHAI THÁC	
TÀI LIỆU VỀ PHỐ HIẾN.....	- 63 -
3.1 Nhận xét.....	- 63 -
3.1.1 Sưu tầm tài liệu về Phố Hiến	- 63 -
3.1.2 Xử lý, tổ chức và bảo quản tài liệu về Phố Hiến	- 65 -
3.1.3 Khai thác tài liệu về Phố Hiến	- 67 -
3.2 Giải pháp nâng cao hiệu quả sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phố Hiến	- 68 -
3.2.1 Định hướng	- 68 -
3.2.2 Giải pháp.....	- 71 -
KẾT LUẬN.....	- 84 -

LỜI NÓI ĐẦU

1 Lý do chọn đề tài

Văn hóa của mỗi địa phương là một bộ phận quan trọng cấu thành nên văn hóa của một quốc gia, làm nên sự phong phú, đa dạng cho nền văn hóa của dân tộc. Giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc là giữ gìn các giá trị văn hóa của các vùng, miền, các địa phương. Trong kho tàng di sản văn hóa đó, loại di sản văn hóa thành văn – tài liệu địa chí – có tầm quan trọng đặc biệt.

Tài liệu địa chí là tài liệu ghi chép, khắc họa diện mạo của một vùng đất, một địa phương. Tài liệu địa chí có ý nghĩa quan trọng trong việc xây dựng và phát triển địa phương. Nó ghi lại tâm tư, tình cảm, tri thức của người địa phương; phản ánh mọi mặt của địa phương từ quá khứ đến hiện tại. Đối với mọi người, tài liệu địa chí giúp con người hiểu biết về các địa phương từ đó có cơ hội mở rộng phạm vi sinh sống, hoạt động. Đối với cán bộ lãnh đạo địa phương, tài liệu địa chí là cơ sở để xây dựng phương hướng, kế hoạch phát triển địa phương. Với người nghiên cứu, tài liệu địa chí là công cụ giúp họ hiểu rõ lịch sử nghiên cứu về địa phương; từ đó xác định đề tài nghiên cứu chính xác, tránh nghiên cứu trùng lặp, tiết kiệm thời gian và công sức. Đối với người làm công tác tuyên truyền, giáo dục (như giáo viên, cán bộ thư viện, cán bộ văn hóa, những người làm công tác Đảng, Đoàn, Đội...), tài liệu địa chí là phương tiện để tuyên truyền, giáo dục về địa phương, phổ biến các tri thức của địa phương. Tài liệu địa chí có giá trị về nhiều mặt. Do đó việc sưu tầm, thu thập, giữ gìn và khai thác để phát huy giá trị của tài liệu địa chí là nhiệm vụ của các thư viện ở địa phương và của công tác địa chí.

Người xưa có câu "Thứ nhất Kinh Kỳ, thứ nhì Phố Hiến". Phố Hiến nằm trong khu vực đồng bằng Bắc Bộ cạnh sông Hồng. Nhắc đến Phố Hiến là nhắc đến cả một thương cảng nổi tiếng của mấy thế kỉ trước. Phố Hiến giàu

và đẹp. Nhưng chưa hết... Đây còn là mảnh đất văn hiến. Vùng đất có linh khí của sông nước, của nền văn minh sông Hồng đã sinh ra nhiều danh nhân đất Việt, sống mãi trong lịch sử dân tộc như Hoàng Thái Hậu Ý Lan, Phạm Ngũ Lão một danh tướng đời Trần, Hải Thượng lãn ông Lê Hữu Trác - một danh y trác tuyệt thời Lê - Trịnh...

Mảnh đất ấy còn là trung tâm văn hoá, tín ngưỡng dân gian, với hàng trăm di tích lịch sử văn hoá có giá trị như: Đền Mây, đền Ngọc Thanh, đền Tổng Trân - Cúc Hoa, đền Đa Hoà...

Tuy nhiên, trải qua biến cố của thời gian cùng những thăng trầm của lịch sử, hình ảnh về một Phố Hiến buôn bán sầm uất đã bị phai mờ, những thương điếm, thành quách, những khu phố cổ đã bị mài mòn theo năm tháng. Việc làm thế nào để bảo tồn các giá trị văn hóa Phố Hiến, làm thế nào để văn hóa Phố Hiến ăn sâu vào tiềm thức mỗi người dân địa phương cũng như với người dân Việt là một vấn đề đặt ra đối với hoạt động địa chí nói chung và hoạt động địa chí tại thư viện tỉnh Hưng Yên nói riêng.

Nhận thức được tầm quan trọng của công tác sưu tầm, khai thác tài liệu về Phố Hiến đặc biệt là đối với hoạt động địa chí của thư viện tỉnh Hưng Yên em chọn đề tài: *“Công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phố Hiến tại Thư viện tỉnh Hưng Yên”* làm đề tài khóa luận tốt nghiệp.

Thông qua việc thực hiện khóa luận này em muốn củng cố kiến thức đã học, giúp người dân đặc biệt với độc giả thư viện có thể hiểu rõ hơn về lịch sử, văn hóa, con người Phố Hiến góp phần vào việc thực hiện đề án bảo tồn và tôn tạo Phố Hiến cổ của tỉnh đã đề ra.

2 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phố Hiến tại thư viện tỉnh Hưng Yên từ năm 1971 tới nay.

3 Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1 Mục đích

Nghiên cứu thực trạng công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phó Hiến và đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của công tác này và công tác địa chí tại thư viện tỉnh Hưng Yên.

3.2 Nhiệm vụ

- Hệ thống hóa tài liệu nghiên cứu về Phó Hiến và ý nghĩa của loại tài liệu này tại Thư viện tỉnh Hưng Yên.
- Khảo sát thực trạng công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phó Hiến.
- Nhận xét, đánh giá mặt mạnh mặt yếu của công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phó Hiến.
- Đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phó Hiến tại Thư viện tỉnh Hưng Yên trong thời gian tới.

4 Phương pháp nghiên cứu

- Khảo sát thực tế
- Phỏng vấn trao đổi trực tiếp với độc giả và cán bộ thư viện
- Phân tích và tổng hợp tài liệu

5 Ý nghĩa lý luận và thực tiễn

- **Lý luận:** Góp phần bổ sung kiến thức về sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phó Hiến cho Thư viện tỉnh Hưng Yên.
- **Thực tiễn:** Đề ra các giải pháp để nâng cao hiệu quả công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phó Hiến tại Thư viện tỉnh Hưng Yên trong thời gian tới.

6 Bố cục bài khóa luận

Ngoài phần Lời mở đầu, Kết luận, Phụ lục, Danh mục tài liệu tham khảo, nội dung khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: Khái quát về Phổ Hiến và tài liệu về Phổ Hiến tại Thư viện tỉnh Hưng Yên

Chương 2: Thực trạng công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phổ Hiến

Chương 3: Nhận xét và giải pháp nâng cao hiệu quả công tác sưu tầm, tổ chức và khai thác tài liệu về Phổ Hiến